

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Syntagma Ivris || Vniversi, Atqve Legvm || Pene Omnivm
Gentivm, Et || Rervm Pvblicarvm Præcipvarvm,||**

Grégoire, Pierre

Francofurti ad Mœnum, M.D.XCIX.

VD16 VD16 G 2999

23 de Sepulcro violato.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97739)

nihil non condantur elamque palamque, ut interficiant, etiam si non perpetraverint facinus. Quod si pre metu vel audacia vitium contra- rium in templum irrumperere intulerint, impunitatis inveniende gra- tiam, prohibendi sunt: sin autem iam surreperunt, dedendi sunt ad suspicium, cum hoc praconio, hominibus nefariis in fano ius alyi non debet. Nam quisquis malum dat, incurabile, inimicus est Deo. Ho- micida autem laedit inmedicabiliter, quia occisus non potest in inte- grym restituere: pollutos vero inlubili scelere abolendo nulla mora tem- poris, dignabimur aditu sacrarum adsum, quos nec priuata quidem domus honesti viri & sanctitatem amantis admitteret, &c. Quae ibi copiose & erudite in hanc rem expenduntur. Accedit quod in- tempestiua videtur haec misericordia & dolo proxima: vt dicitur ab Vlpiano in l. si hominem, 7. de post. lib. 16. P. tit. 3. Et insuper in- ductio alylorum maxime primum obtinuit: vt supplices in- nocentes conseruentur & defenderentur ab iniuriis: non vt laedentes alios impunitatem conseruerentur, in §. neg. astem ho- micidii, de manda. prin. in Nouel. Et haec fuit causa etiam, nempe abusus & occasio delinquendi, cur Tiberius alyla fustulit teste Saeton. in eius vita, c. 37. & Corn. Tacit. lib. 3. annal.

De sepulcro violato. Cap. 23.

Lib. 9. C. tit. 19. Lib. 47. P. tit. 12.

- 1 Sepulcra spoliantes crimen sacrilegii admittunt. Et camiteria conseruantur a pontificibus. Sepulcrum adificare ex voluntate testatoris cogit heredem episco- pus, eod.
- 2 Religiosum locum sepulturae facit.
- 3 Sepulcrum unde dicatur.
- 4 Sepelire in vrbe non licuit Romanis, nec apud alios. §. 7. & 8.
- 5 Reges Romanorum vbi sepulsi.
- 6 Sepulsi qui in vrbe Roma olim tantum: & domi etiam aliquan- do. §. 9.
- 7 Sepulcrorum decreta scriptura per ecclesias faciendae.
- 8 Sepulturae Romae communes aut priuatae. Et priuatae gentilitiae vel familiaris.
- 9 Sepulcri violati poena duplex, civilis & criminalis.
- 10 Sepulcra multis modis violari dicuntur.
- 11 Habitare in sepulcris an liceat, & qui inhabitauerint. Et cur inhabitare prohibuitur. §. 4. & 15.
- 12 Demones cur frequentent sepulcra.
- 13 Cadavera mortuorum cur terrentur solitarios.
- 14 Sepulcrum violatur, esse sine licentia eorum qui permittere pos- sunt: transferendo: quando autem transferre liceat, & cuius au- thoritate. §. 18.
- 15 Sepulcrum violatur etiam illud demoliendo, & demolientis poe- na.
- 16 Sacra hostium occupatione an fiant profana. Et beneficium ab il- lis occupatum non amittitur ab eo qui ius habet.
- 17 Hostis cadauer spoliare praeterquam armis, sili, beualis, auarum, & muliebre.
- 18 Polemarchus capite damnatus spoliato Cyri sepulcro.
- 19 Sepulcrorum defendendorum grauius magis pugnant Scythae, quam ob bona.
- 20 Cadauer elatum conspui se capitale.
- 21 Sepulturae debitoris tempore, creditores non sunt audiendi exse- quentes debitum.
- 22 Sepulcri violati ex legibus Salicis poena.
- 23 Mortuorum cadauera quare vri, non humari coperunt.
- 24 Sepulcrorum violatorum poena. §. nu. 22. r. 4. §. 26.
- 25 Sepulcrorum violatores quibus vitium impellantur. Et non sepeli- enda ornamenta cum corporibus.
- 26 Sepeliri sine loculo, & humari cur voluit Cyrus.
- 27 Sepeliri impios etiam de gente sua non passi in suo sepulcro maio- res.
- 28 Sepulturae qui non demandantur.

AD crimen sacrilegii pertinere videtur sepulcrorum, & sepul- torum, rerumque quae horum sunt, violatio, l. pergit auda- cia, §. de sepul. viola. C. Gordianus quoque laese religionis crimen dixit, l. i. C. eod. Nam quodammodo haec sacra sunt, & ad religio- nem pertinentia: & proinde designabat pontifices Ethnicorum olim, sicut & hodie, c. 1. §. 1. nostri sepulcra: quod & Strabo in §. indicat, cum de violatina agit, vbi condi cineres defunctorum so- lebant. Docet & id Wolphgagus Lazius in praefatione commenta- riorum reipubl. Roman. Et potestis cogendi adificare sepulcrum

ex mente testatorum, ad principalem & ad pontificalem auctorita- tem pertinet, teste Papiniano l. hereditas, §. 3. de perit. hered. lib. 5. P. tit. 3. Vocat & Imperator Iulianus sepulcra, aggeres consecra- tos, dicit l. pergit audacia. Decretum, inquit Cicero 2. de legibus, a Pontificum collegio, non esse ius in loco publico fieri sepul- crum: quia locus publicus priuata religione non potuit obligari. Religiosum locum sepulturae hominis facit, & illatum cadauer, §. religiosum, de rerum diuisio. l. 2. §. praeter ait, de religio. §. sum. fun. in P. Martianus in l. in tantum, 6. §. religiosum, de rerum diuis. P. in locum proprium, vel in locum alienum ex voluntate domini: non aliter, l. i. de religio. §. sum. fune. C. vel si pluribus locis mem- bra sepellantur, vbi caput est, l. cum in diuersis, 14. eod. in P. Ceno- taphium, vacuum inquam mausoleum, proprie, dicit. l. in tantum, §. in. §. l. sed diuisi fratres, de rerum diuis. P. Vlpian. l. vel quae paterfa- milias, 6. & l. i. qui, de religio. §. sum. fun. P. religiosus locus non est. S. C. Aelius Gallus teste Felto lib. 16. religiosum sepulcrum de- fuit, vbi mortuus sepultus aut humatus est. Et sepulcrum quo- que est, vbi corpus ossaue hominum sepulta sunt, l. i. §. l. locum, d. i. de religio. §. C. P. Vt & innuit Virg. 1. Georg.

Grandiaq. effossis mirabatur ossa sepulcris.

Sepulcrum ¶ quasi seorsum a pulcro, ob factorem qui illo con- cluditur: veluti constat ex exprobratione, quam Pharisaeis Deus obiecit, Similes estis sepulcris dealbatis, &c. Math. cap. 23. Quod & firmat alibi dicitur, Sepulcrum patris guttur eorum, P. salm. 5. & ad Roman. 3. ¶ Et ¶ proinde etiam antiquitus vetitum lege Ro- manorum, in vrbe mortuos sepelire. Sic enim ait lex duodecim tabularum, Cicero 2. de legib. Hominem mortuum in vrbe ne sepelito, neve vritio, id ipsum vetant Caesares Diocleitan. & Maximian. l. mortuorum, 12. de religio. §. sum. funer. Et Iulius Paulus lib. 5. re- cepta sententiar. Corpus in ciuitate inferri non licet: ne fenestentur sacra ciuitatis: & qui contra ea fecerit, extra ordinem puniatur. Adria- nus quoque, teste Vlpiano in l. 3. §. D. Adrian. de sepul. violat. in P. rescriptis, & poenam statuit quadraginta aureorum, in eos qui in ciuitate sepulcrum faciunt, quam filio inferri voluit, & in ma- gistratus eadem poenam qui passi sunt, & locum publicari ius- sit, & in de corpus transferri. Antoninus quoque Pius intra vrbes mortuos sepeliri vetuit, teste Iulio Capitolino in vita Antonini Pii. Refert & Dio Cassius lib. 48. anno ab vrbe condita 716. Ro- mae cautum edicto, ne mortui intra duo millia passuura ab vr- be cremarentur. Obseruatum id ipsum non solum in priuatis sepul- cris, verum etiam in communibus multo magis, vt ea extra mœnia essent, vt ex Horatio apparet, serm. 1. Sat. 8.

Hoc misere plebs stabat, commune sepulcrum.

Pantalabo scurra Mamentanog, nepoti.

Mille pedes in fronte trecentos cippus in agrum

Hic dabat, heredes, monumentum ne sequerentur.

Docere videtur hunc morem veterum fuisse sepeliendi in agris & Cicero pro Sexto Roscio, cum demonstratione vituit, vt pro- ber eum spoliatum omnibus fortunis fuisse. Cui de tanto patri- monio, inquit, iste nefarius prado, scilicet procurator Chryfogoni, ne iter quidem ad sepulcrum patris reliquisset. ¶ Et ¶ in campo Martio tantum reges humari primum consueuerunt tradit Appia- nus lib. 1. bello. ciuil. & Herodianus in 4. vbi de sepulturae Seueri a- git, qui postea sepulti in via Flaminia, teste Strabon. in 5. & Sue- tonio in Octauio.

¶ Obtinuit, ¶ Cicero 2. de legibus, tamen & post legem decem- uiralem, hominum triumphallum ossa in vrbem inferri, Impera- torum, summorum Ducum, & vestalium: eaque ratione sepul- ti in vrbe, Valerius Publicola, Fabricius Tuberto, & alii, qui vir- tutis causa legibus non tenebantur, vt senatus consulto Duellio consule cautum, Bart. Marlia. lib. 6. Topogra. antique Rome, c. 10. & Georg. Fab. lib. de Rom. c. 20.

¶ Nec ¶ id quidem Romanis tantum in more positum extra mœnia sepelire, sed & aliis nationibus commune. Sic de Graecis testis erit Alcines, qui dum Timarchum vniuersum patrimoni- um profudisse ostendit, ait, matrem eius filium orasse ne fundum certum alienaret: vt nihil aliud inde commodi caperet, saltem mortua haberet, vbi sepeliri posset, & nec ipsi quoque praedio eum peperisset. Scribit Dares Phrygius lib. de excidio Troiae, Priamum Hectorem filium suum ab Achille occisum, more suorum ante portas sepelisse, & ludos funebres fecisse. Hoc etiam colligi potest ex D. Ch. yloftomo, in P. salm. §. tomo 1. dum ait, Si extra vr- bem corpora mortua, multo magis qui verba mortua & qui talia proferunt, & ne tegere aut obumbrare quidem volunt, longe aman- dare oportet. Et vt singulare narrat Polyb. de Tarentinis, lib. 8. b. §.

vt orientalis pars ciuitatis Tarentinorū fuerit plena monumen-
tis, & quod mortui omnes apud illos, iuxta quoddam vetus ora-
culum eorum sepelirentur. Ferunt enim Tarentinis Deum per
oraculum significasse, satius illis ac melius fore, si cum pluribus
habitarent illos vero sic se quam optime iuxta oraculum habita-
turos putasse, si mortuos quoque intra mœnia retinerent. ¶ Me-
roita † Ethiopes, mortuos alii in flumen præcipitant, alii circun-
fuso vitro domi seruant, alii in fistilibus alueolis eos circum tem-
pla defodiunt, vt auctor Strabo lib. 17. Lex Platonis 12. de legib. o-
stendit quoque sepultos in agris homines. Nullum, inquit, in loco
fecundo, & agro ad culturam apto sepulcrum fiat: sed is locus corpo-
ra defunctorum recipiat, qui ad cetera inutilis, & ad tantum com-
modus, viuentes minime ledat. Nec enim a viuis, nec a mortuis terra
fecunditas impedienda est. Et rursum is ait, idem in Minoe, anti-
quiores Athenienses defunctos etiam domi sepelisse: quod suis
temporibus non seruabatur. Non negarim tamen & Romæ, &
alibi aliquando sepulcra intra vrbes recepta: vt & nunc cœmite-
ria nostra sunt. Et ab initio arbitror vnumquemque suos mortuos
in propriis ædibus sepelisse, hancque ob causam lares colebant,
quod postea verauit lex 12. tab. vt ait Turnebus in 2. de legib. Cicer.
¶ Forſan † ne tabes aerem vrbis inquinaret, vel ne licentia illa
sepeliendi familiaris, daret delinquendi, & occisus occultandi oc-
casionem. Quo factum etiam, vt edicto Francisci I. Conf. Fran. 1.
anni 1539. art. 50. aliquando optime in nostra hac Gallia cautum
sit, vt ecclesiarum curiones, monasteria, & capitula, beneficiato-
rum mortuorum, & apud se sepulcrorum nomenclaturam scriberent,
vt si de alicuius obitu quaesitio incidere, eius in specie loci fa-
cilis decideretur. Aegypti quoque, quibus mortuorum corpora
terrum non reddunt odorem, eo quod ea incendant, & liniant &
condant, suorum cadauera in arca locata priuatim erigunt in pa-
rietum armaris, teste Diodoro Siculo lib. 2. Biblioth. c. 5. ¶ Sepul-
cra † Romæ olim erant, vel communis plebeis & aliis, vel gentilitia,
vel familiaris cuiusque familie. Hodie Christianis sepulcra
in communi sunt cæmeterio, vel ecclesia: ibi tamen quædam lo-
ca sunt certis familiis, vel personis interdum designata. Et sic prop-
ria ratio vſus: quæ aliis inuitis familiis non possunt a curioni-
bus communicari, Conrad. Brunus, lib. 4. de cerem. ca. 2. toto tit. de
sep. late hoc explicat. Ang. Clauas in sum. in verb. sepultura. num. 40.
Caius l. familiaria, §. de relig. & sum. fun. in P. l. 4. eod. tit. C. inter fa-
miliaria & hereditaria adhuc distinguit sepulcra: vt familiaria
sunt, quæ quis sibi familie quæ suæ constituit, hereditaria quæ quis
sibi, hereditariæque constituit, vel, vt inquit Vlpianus in l. vel qua.
6. eod. quæ paterfamilias iure hereditario acq̄uisit. Participes in
sacris domesticis & habebant coniuncta, vt plerumque sepulcri
iura. Iam tanta, inquit Cicero 2. de legib. est religio sepulcrorum, vt
extra sacra & gentem inferri fas negent. esse: idque apud maiores no-
stros. A Torquatus in gene Popilia iudicauit. Sicut & familiarium
sepulcrorum ius non transit ad cognatos vel affines, non ad he-
redes institutos, l. ius familiarum, §. C. de reli. & sum. fun. heredi-
bus tamen nunquam extraneis competit, l. his consequenter, 18.
§. 1. fam. l. eris cum. lib. 10. P. tit. 2. & l. ius sepulcri, de relig. & sum. fun.
C. iure pontificio qui deedit intestatus, in sepulcro maiorum, §.
1. de sepulc. apud Gregorium; exemplo sanctorum patrum, Genes.
49. Exod. 4. Luc. 10. c. vnaqueque, §. Ioseph. 3. quæst. 2. condi debet,
eligere potest tamen viuus, vbi condi velit, etiam si vxor sit, can. de
11 vxore, c. 6. de sepul. ¶ Pœna † violati sepulcri, ciuilib, & criminalis
est, tota l. 3. & l. de sepulcro violato. 9. de sepul. viol. in P. Ciuilib
12 enim vnicum est crimen in indiuiduo. ¶ Nam † sepulcra violati
multis modis dicuntur, & funerum iura: nempe primum si quis
in sepulcrum alterius eo inuito cadauer deferat contra volunta-
tem domini, Vlpian. in l. 3. §. si quis in hereditarium, eod. Solonis ea
lex erat, τὸ ποτὶ μὴ ἐξήκει τὸν μὴ ἀδελφῶν νεκρὸν φέσειν. Sepulcrum
ne deleant: neve in alienum funus inferant. Vetat prætor quo-
que, in sepulcrum alienum funus inferri, l. 2. de relig. & sum. fu-
ner. P. l. final. eod. Etenim videtur mortuus iam ante sepultus, alte-
rius sepultura in possessione sui loci turbati: quia naturaliter videtur,
l. 4. eod. ad mortuum pertinere locus, in quem inferuntur
presertim si in eum locum inferatur, quem ipse sibi destinauit. Vt
rec postea dominus loci possit propria auctoritate ossa, quæ ab
alio illata sunt, vel corpus effundere, vel eruere sine decreto pon-
tificum, vel iussu principis: alioquin iniuriarum fieri actionem
aduersus eum qui eiecerit, Vlpianus in l. ossa, §. 8. eod. item & in fa-
ctum actione tenetur & pecuniariæ pœnæ subiicitur actio, Vl-

pianus l. 2. §. prætor ait, eod. pro pretio loci repetendo, aut vt cor-
pus tollatur, l. ius qui. 7. eod. Pœna autem ciuilib centum aureorum
est, l. 3. §. 1. & §. si quis in sepulcro. & l. de sepulcro, de sepul. violat. in P.
& quanti interest, Caius in leg. liberum, 9. de religioſ. & sum.
funer.
καρπὸν ὑπαρτῶν, inquit Antigone apud Euripidem, Euripid. in
in Phœniss. act. 5.
μὴ ἐπιπέδῳ νεκρῶν.
Et illud etiam statutum, ne quis violet mortuos.
Violatio † etiam sepulcri dicta est, si quis in sepulcro dolo malo
habitauerit, ædificiumve, aliudve quam quod sepulcri causa fa-
ctum sit habuerit: atque prætor in eum, si quis agere voluisset,
ducentorum aureorum iudicium se daturum pollicetur, l. 3. §. si
quis in sepulcro, in 1. & 2. §. penult. de sepulc. violat. in P. De dolo
malo meminit in hoc edicto prætor: nam alioquin habitatio sal-
tem ex causa, vel temporalis iuxta vel intra sepulcrum, iusta ali-
quando visa est. Sic Modestinus in l. Marcia. 4. 4. de manum. re-
stam. lib. 40. P. tit. 4. probat voluntatem defuncti, qui iussit
seruum & duas ancillas liberas esse, si modo alternis mensibus
lucernam accenderent, & solemnia mortis peragerent, & ita
monumento adessent. In Chubda ciuitate, quæ vicina est ciuitati
Tangast in finibus Indiæ, vnde Turcæ venerunt, prædictum mor-
tuum, lege ita iubente coniuges eius perpetuo lugent, neque
vnaquam a sepulcro discedunt, pulla veste induta, & capite nona-
cula raso, teste Nicephoro Calisto libro decimo octauo, histor. Ec-
clesiast. cap. 30. Nalamones propria oracula apud parentum se-
pulcra manitudo captare scribunt Heraclides, Nymphodorus,
Herodotus: & Celsæ apud virorum fortium busta pernoctant
eadem de causa, vt scribit Nicander auctore Tertulliano, lib. de
anima, vbi agit de inferis. Iulius Sabinus, qui principatum habe-
bat in Lingonibus, quo tempore Vespasianus imperium post
Vitellium accepit, magnum collegit exercitum, seque Impera-
torem nominauit, quod se a Iulii familia esse diceret: tandem
præliis sæpe victus rus abiit, ibique sepulcrum subterraneum,
quod prius ipse incenderat, ingressus est. Cumque constans esset
opinio illum interisse, in eo nouem annos cum vxore deliruit,
ex eaque duos filios sustulit: postea tamen Romam adductus, a
Vespasiano necatus cum vxore Peponilla, quæ eum aluerat, &
incoluimem seruauerat, vt auctor Xiphilius ex Dione in Vespasi-
ano.
¶ Non † esse honestum, neque salubre circa in sepulcris viuere.
tem habitare, suadere potest loci infalubritas ex putrefactione
cadauerum contracta: salus autem populi & ad principes per-
tinere debet, quibus & commissa est, l. 3. de offic. præfeti. vngil. P. &
ideo recte prohibent, ne inibi inhabitent, §. Sed † & D. Chrysa.
15 stomo homil. 29. in o. 8. Matthei, placet, vt plerumque a dæmoni-
bus sepulcra inhabitari, vt persuadent nimium credulis, perni-
ciosam illam opinionem, quod hominum qui abierint animæ
dæmones fiant: quod ipse validis refellit argumentis. Ideo ille dæ-
moniacus qui legionem fouebat demonum, in sepulcris habi-
tasse refertur in sacra pagina, Matth. 8. c. ¶ Franciscus † Venens
16 tom. 2. problema. sacro script. section. 2. problem. 79. & 80. quoque ait,
mortuorum cadauera ab spiritibus immundis frequenter, & hinc
cadauera non esse, sed ex spiritibus circumstantibus terrorem
incutere, & maiorem solitario, quam associato: ideo accendi so-
lere lumina circa mortuorum cadauera, vt pellantur potestates
tenebrarum, quia magis lucem timeant, quam tæpæ aut vespert-
tiliones. Et proinde ob id fieri in cæmeteriis aquæ benedictæ
20 dispersionem, thurificationem & consecrationem. ¶ Violat † et-
iam sepulcrum qui ossa transfert, non petita licentia a pontifice
vel principe olim, Vlpian. l. ossa, §. de relig. & sum. fun. P. vel a magi-
stratu Vlpian. l. nec corpora 38. eod. si causa rationalis transferat
occurreret, l. 1. C. eod. si sine causa, a principe solo, l. memo, eod. Cod.
Siquidem si perpetuæ sepultura datum corpus est, id est, si sepul-
tum est eo animo, vt ibi perpetuo esset: aliter enim si ad tempus,
vt transferretur postea, sepeliatur, sine licentia licet transferretur,
si nec dum, C. eo l. 3. non perpetuo, eo in P. ¶ Neque † sepultura tem-
18 poralis locum religiosum facit, vt ait Paulus l. si quis eo animo. 40.
eod. tit. in P. l. cum in diuersis, 44. eod. Scribit Socrates in histor. ec-
lesiast. tripart. cap. 32. seditionem maximam ortam fuisse Constan-
tinopoli, quod Macedonius Arrius minante ruinam domo, in
qua erat arca corpus habens principis Constantini Magni, eam
translitterat in ecclesiam Accii martyris, dicente parte populi,
non oportere principis ossa transferri, ne quasi exspirari videren-
tur, & nefas id esse: ob quod & Imperator tunc, quamuis amicus
Macedo-

Scenolam decedens iusserat inferri sibi dum sepeliretur, quacunque ferret ex ornamentis, lineas duas ex margaritis, & viriolas ex smaragdinis: tamen eadem non assecuta est.

¶ Sapienter iussit filiis suis apud Xenophontem, li. 8. Cyripad. Cyrus corpus suum cum e vita migrasset, neque cum auro, neque cum argeato, neque alio quopiam loculo condi: verum terrae quam primum reddi, inquit, τὴν μακροτέραν, ἢ τὴν μικροτέραν, σάρατι τὴν πύλαν, πᾶσι δὲ παράδοθ' οὕτως ἡγήσεται? Quid prestabilius ac beatius, quam cum humo misceri, quae omnia putrefa parit & educat? Quod & laudat dictum Cicero, 2. de leg.

¶ Contemnit Cyrus loculo concludi, sed humari & sepeliri se iussit illi quippe & aliis sepulcorum magna visa est religio, vt de illis non minus, imo magis quam de habitatione quandiu vixerint, solliciti fuerint: & cauerint, ne villo modo polluerentur etiam extraneorum sepultura, vt neque ex gente sua scelestos paterentur sepulcris suis condi. Veluti Octauius. Cæsar non passus in suo Iulian stupris diffamata poni, quamuis ei testamento legauerit, Dio Cassius, lib. 56. Pater Horatii victoris Curiatorum, nec domum filiae occidit a fratre cadaver referri permisit, nec maiorum monumentis inferri, nec funebri ornatu exequiisve dignatus est solemnibus, quod Curiatum hostem reipubl. occisum a fratre defleuisset, Dio. Halycar. in 3. Iason, in l. 3. nume. 3. qui testa-

ment. fac. poss. Cod. scribit, vt qui viuus non potuit in ciuitate inhumari, non possit mortuus in eadem sepeliri: Idque ex Bartol. in l. 2. de cadaueri. puniend. P.

¶ Pena grauissima habita sacrilegii & prodicionis in Attica, non sepeliri ex lege apud Xenophontem, lib. 1. ἐπιμν. Cuius & meminit Æmil. Probus, in Themist. vita. Et pro pena atrociori erere ex sepulcro ossa. Prohibentur sepeliri in factis cœmiteriis & ecclesiis, excommunicati irreconciliati ecclesiæ, & si sepeliuntur, inde iubentur effodi & elici, cap. sacris, 12. de sepult. cap. 1. 2. q. 9. r. ca. sane, 2. q. 2. Imo & infidelium seu paganorum ossa de bent prius exportari e loco sepulturae, quam Christianis sibi sepeliantur. Neque priusquam eliciantur consecrari sepeliendis Christianis locus potest, ex concilio Agrippinensi & Auceliac. cap. ecclesiis, & cap. seq. de consecrat. dist. 1. Reconciliatis tamen ecclesiis sub mortem, vel post, sepultura sacra non negatur, cap. si de sep. ca. a nobis, de sent. excomm. cap. qui recedunt, 26. q. 1. Horribile spectaculum certe videre hominem in sepulchro, & piæ & humanæ sepelire, si memores mortalitatis sumus: quod lex Attica demonstrat. Ælia, lib. 5. hislor. varia, cap. 14. iubens, Si quis in sepulchrum cadauer incidat omni parte id terra obruat, & sepeliat ad occasum spectans.

DE SORTILEGIS ET

MALEFICIS, LIBER XXXIII.

De nomine Malefici, Magi, Mathematici, Sortilegi, & aliis quibusdam.
Cap. 1.

- 7 Libri 34. ad 33. continuatio.
- 8 Malefici qui, & 3.
- 9 Femine curiosiores, & ad sortilegia viris proniores.
- 5 Mathematici, & mathematici qui & differentia.
- 6 Geometria permissa & commendata.
- 7 Magi nomen quid significet. Magus domus, Gallis inde dictum. Rotomagum, fulcomagum.
- 8 Magia quid vera, & quid mala. q. & 10.
- 10 Libri magici comburendi, & alii improbate lectionis.
- 11 Sortilegus & sortilegia quid. Item sortiarium, sortiarium.
- 12 Fatilleres Telesphagis que mulieros, & fatale fatalesque dies quid.

M Egriuma ¶ & accommoda tractationi nostræ visa fertes est, vt postquam docuimus de heresi, & aliis criminibus, quæ diuinam offendunt maiestatem, agamus de maleficis, & sortilegis, pœnisiq; horum criminum, quæ eiusdem sunt argumenti, cuius superiora: & eodem libro contineri deberent, nisi longior esset tractatio, quam vt paucis capitibus expediri possit, vt proinde proprio libro expedienda sit.

¶ Constantinus Imperator magicis carminibus asuetos, maleficos vulgi consuetudine nuncupari testatur, in l. & si excepta. 7. de malefic. & mathe. li. 9. C. tit. 19. Id ipsum & Lactantius, li. 2. de orig. err. ca. 17. & in ca. nec mirum, 26. q. 5. Quamuis enim malefici nomen ad omnia pertineat crimina, & damnum omne, quo nocetur alteri, vt constat ex pene infinitis iuris testimoniis, l. ex maleficiis, de acti. in P. s. sequens, de obl. apud Insti. §. 1. de obl. que ex del. nasc. ob insigne tamen nocendi studium, quod in sortilegis, lamis, incantatoribusque esse detegitur, ea τὸν ἑσφαλῶ maleficii nomine absolute signantur. Ita augures, vates, Chaldaeos, Magos, reliquosque id genus, maleficos vulgus appellat, ob facinorum magnitudinem, l. nemo harruspicum. §. de malefic. C. Vt & Valenti. Theodo. & Arcadius maleficos, communis salutis hostes dixerunt, l. si eo. tit.

¶ Que non tantum ad viros, sed & ad feminas pertinent: quando & curiosior hic sexus, ad artes scrutandas magicas pronior & propensior sit, vt tradunt Rabini, in præceptis lognaice, seu præcep. negaribus præcep. 198. Sic enim & docent verba capit. 22. Exodi, quæ de muliere nõ viro loquuntur, מְחַשְׁבֵּה לֹחֶתְחַיִּים מְחַשְׁבֵּה לֹחֶתְחַיִּים מְחַשְׁבֵּה לֹחֶתְחַיִּים מְחַשְׁבֵּה לֹחֶתְחַיִּים mechasephah lo thechaie, id est, malefica non viuet.

¶ Qua ratione maleficia distingui possunt a vanis quibus-

dam & curiosis nimium perquisitionibus & obseruationibus, quarum sectatores mathematici quoque vulgo dicti sunt aliquando, se ipsos tantum, non alios lædentes. Verum cum T. non cum th. Græcorum nominum declinatio & formatio ad amulsi non se opponat. Alloquin namque proprie mathematici nomen, sed τὸ μαθηματικόν, & a demonstratione, qua vtuntur mathematici. Vnde & eorum scientia μάθησις, quæ quatuor illas complectitur, Arithmetica, quæ de numeris agit: Astrologia, quæ de syderibus: Musica, quæ de melopœia & verborum sonoritate: & Geometria, quæ de terræ mensura. Atque de priorum acceptione & notatione rubrica, vt opinor, de maleficis & mathematicis intelligenda est. Sicut & Corn. Tac. in 2. annual. tradit, de mathematicis magisque vrbe pellendis, facta fuisse senatusconsulta. Et D. Aurel. Augustinus, cuius sententiam refert Gratianus, in cap. illos planetarios. 26. q. 2. genethliacos seu planetarios, mathematicos dixit. Et sic hanc obseruasse differentiam expedit, dum rescriptum CC. Diocl. & Maximiani legitur, l. 2. de malefic. C. ¶ Artem Geometricam discere atque exercere publice, inquit 6 tant, inter se: Ars autem mathematica damnabilis est, & interdita omnino. Quo loci, Geometria a mathematica distinguitur, & illa necessaria & approbata, hæc omnino illicita. Veluti & Plato, li. 7. de rep. Geometriam & ad omnes artes conducere, vt & ceteras, quas proprie diximus mathematicas, edocer, ex consensu Pythagoræ & Claudi. Quibus suffragantur iura, cano. si quis artem, 37. dist. Nec etiam aberrabimus, si Tacitum locutum de astrologis diuinitatis fer iudicariæ curiositatis obseruatoribus nomine mathematicorum pellendorum putemus: item & CC. Honorium & Theodosium, l. mathematicos. 11. de episc. aud. C. dum. Mathematicos, inquit, nisi parati sint codicibus erroris proprii, sub oculis episcoporum incendio concrematis. catholica religionis cultui fidem tradere: nunquam ad errorem primum rediunt, non solum vrbo Roma, sed etiam omnibus ciuitatibus pelli decernimus.

¶ Possent & isti iudicarij astrologi, olim merito vrbus ex-pulsi, Magi dici aliqua nominis significatione. Quod inter ceteras magici nominis acceptiones, & magum domum dici annotauimus apud Celtas, ex lectione Ioan. Picardi, li. 2. Celsipedia. Indeque Gallis tractum nomen Masion, & in Burgundia Magion, eo quod Samothæ regnauerit apud Celtas, teste Beroso, qui filius erat Magi bique plures ciuitates & oppida exstruxit. Putatq; inde denominata aliqua oppida in Gallia Lugdunensi & Narbonensi, quorum meminit Ptolomæus reliquique Geographi: vt Iulio-magum, id est, Iulii domus: Cæsaromagum, i. Cæsarum de muni: Rotomagum, Magnaniam, & similia. Obseruant autem astronomi regiones & plagas cæli, quas in partes, quas domes dicunt, diuidunt. Et ita a domiciliis cæli obseruatis magi recte e ratione dici